

NACIONALNI PROGRAM
Suzbijanje trgovanja ljudima

Ministarstvo unutarnjih poslova
Republike Hrvatske

Sadržaj

Što je trgovanje ljudima?	2
Zašto se trguje ljudima?	2
Koja prava krše?.....	2
Kada posumnjati u trgovanje ljudima?	2
Velika obećanja?	3
Postoji li trgovanje ljudima i u Hrvatskoj?	4
MUP-ove aktivnosti	6
Nacionalna strategija suzbijanja trgovanja ljudima	7
Kako zakon može zaštititi žrtve trgovanja ljudima?	8
Članak 105. Kaznenog zakona "Ropstvo" glasi:	9
Članak 106. Kaznenog zakona "Trgovanja ljudima" glasi:.....	9
Članak 107. Kaznenog zakona "Trgovanje dijelovima ljudskog tijela i ljudskim zamecima" glasi:.....	10
Telefonski brojevi za pomoć žrtvama trgovanja ljudima.....	11
Hrvatska.....	11
POLICIJA.....	11
SOS telefon	11
Inozemstvo.....	11
Slovenija	11
Italija	11
Austrija	11
Njemačka	11
Francuska.....	12
Belgija	12
Nizozemska.....	12
Velika Britanija.....	12
Španjolska	12
Srbija	12
Crna Gora.....	12
Bosna i Hercegovina.....	12
Grafički materijali	13

Što je trgovanje ljudima?

Trgovanje ljudima predstavlja vrbovanje, kupnju, prodaju, predaju, prijevoz, poticanje ili posredovanje u kupnji, prodaji ili predaji, pružanje utočišta i prihvata osoba, uporabu sile, prijetnju uporabom sile ili drugim oblicima prinude, otmice, prijave, zlorabe položaja ili ovlasti da bi se došlo do pristanka osobe koja ima kontrolu nad drugom osobom, u svrhu iskorištavanja koje minimalno uključuje korištenje osoba u prostituciji ili druge oblike seksualnog iskorištavanja, prisilan rad ili usluge, ropstvo, postupke slične ropstvu, trgovanje organima i drugo.

- Posljednjih je godina trgovanje ljudima, osobito ženama i djecom u cilju njihovog daljnjeg seksualnog iskorištavanja, doseglo alarmantne razmjere
- Procjenjuje se da je godišnja dobit od trgovanja ženama zbog seksualnog iskorištavanja viša od 12 milijardi američkih dolara
- Početkom novoga tisućljeća ljude koriste kao robove za rad u tvornicama, hotelima, restoranima, barovima, domaćinstvima.

Zašto se trguje ljudima?

Zbog:

- prisilne prostitucije
- pornografije
- seksualnog turizma
- robovskoga rada
- prosjačenja
- nezakonitog usvajanja djece
- sklapanja lažnog i prisilnog braka
- trgovanje ljudskim organima.

Trgovanje ljudima jedan je od najgorih zločina našeg doba jer se trguje ljudskim bićima, čime se čini neprocjenjiva povreda ljudskih prava. Muškarci su najčešće žrtve zbog prisilnog rada, žene zbog prostitucije, a djeca zbog prosjačenja i prodaje obiteljima bez djece.

Koja prava krše?

- Sloboda i dostojanstvo pojedinca
- Sloboda kretanja
- Pravo na odlučivanje i izbor
- Jednakost među ljudima
- Pravo na život, rad i obrazovanje
- Pravo na zdravlje.

Kada posumnjati u trgovanje ljudima?

- Nuđenje i oglašavanje primamljivih poslovnih ponuda bez referenci
- Nuđenje dobro plaćenog posla bez prethodnog razgovora s odgovornom osobom o kvalifikacijama, ugovoru, radnom iskustvu i slično
- Naglašavanje žurnosti i odlične zarade prilikom zapošljavanja
- Nejasni i ne provjerljivi podaci o "poslodavcu".

Velika obećanja?

Do žrtava se dolazi na različite načine. Iza, na prvi pogled, primamljivih oglasa o dobro plaćenim poslovima u inozemstvu koje nude razne "agencije", često se krije organizirani kriminal. Žrtve se prijevarom odvođe iz mjesta prebivališta, oduzimaju im se osobni dokumenti te ih se prisiljava na razne poslove. Od trenutka oduzimanja dokumenata, žrtve, iako možda još toga nisu svjesne, najčešće postaju žrtve trgovanja ljudima.

Naime, žrtve često se javljaju na izuzetno primamljive oglase za odlično plaćene poslove u zemlji ili inozemstvu. Trgovci ljudima su žrtvama ponekad i poznate osobe, odnosno prijatelji ili poznanici, koji ostavljaju dojam iskusnih i profesionalnih osoba. Lažni prijateljski posrednici žrtvama nude plaćanje troškova putovanja i rješavanje svih administrativnih pitanja. No, dolaskom na odredište njihovo se ponašanje mijenja. Žrtvama se prvo, uz izliku da je to zbog njihove vlastite sigurnosti, oduzmu osobni dokumenti, drži ih se u fizički i psihički nemogućim uvjetima te postaju prisiljene ilegalno raditi kako bi pokrile novonastale troškove koji neprekidno raste. Uz to ih se zlostavlja, prisiljava na prostituciju i konzumaciju opojnih droga, izgladnjuje, onemogućava im se kontakt s rodbinom i prijateljima te im nije omogućena zdravstvena zaštita.

Ponekad žrtve nikada niti ne stignu na mjesto odredišta, već ih se na putu, u fazi transporta, često preprodaje novim trgovcima. Najčešća mjesta eksploatacije su ulice, noćni klubovi, diskoteke, restorani, tvornice, privatni posjedi, obiteljske kuće, stanovi, domaćinstva. Kako reagirati kad sumnjate da je riječ o trgovini ljudima?

Ukoliko uočite primamljiv oglas za odlično plaćen posao u zemlji ili inozemstvu iako se ponuda čini legalnom, jer **"trgovanje ljudima se događa nekom drugom"**, za svaki slučaj potrebno je:

- Ostvariti kontakt s poslodavcima, raspitati se o njihovim referencama
- Obaviti dostupne provjere o poslodavcu, koristiti otvorene izvore pri prikupljanju podataka
- Obaviti razgovor s poslodavcem glede uvjeta zapošljavanja, zarade, plaćanja doprinosa
- Zatražiti primjerak i pojašnjenje ugovora o zapošljavanju
- Ne dopustiti da druge osobe rješavaju administrativna pitanja glede zapošljavanja
- Savladati osnove stranog jezika u slučaju odlaska u inozemstvo
- Napravite preslike osobnih dokumenata
- Putnu ispravu dati na uvid samo ovlaštenim službenicima.

U slučaju da vam budući poslodavac ne želi omogućiti neku od navedenih stvari, opravdavajući se na razne načine, odustanite od mogućeg posla, bez obzira koliko se primamljiv činio!

Postoji li trgovanje ljudima i u Hrvatskoj?

- 2015. - 38 žrtava trgovanja ljudima
- 2014. - 37 žrtava trgovanja ljudima
- 2013. - 31 žrtva trgovanja ljudima
- 2012. - 11 žrtava trgovanja ljudima
- 2011. - 14 žrtava trgovanja ljudima
- 2010. - 7 žrtava trgovanja ljudima
- 2009. - 8 žrtava trgovanja ljudima
- 2008. - 7 (+2)* žrtava trgovanja ljudima
- 2007. - 15 žrtava trgovanja ljudima
- 2006. - 13 žrtava trgovanja ljudima
- 2005. - 6 žrtava trgovanja ljudima

** 2 iste žrtve su eksploatirane u više kaznenih djela*

Trgovanje ljudima zahvaćalo je u proteklom razdoblju Republiku Hrvatsku isključivo kao tranzitnu zemlju, no tijekom zadnjih godina uočena je promjena tog trenda te se Republika Hrvatska sve više pojavljuje kao zemlja porijekla te krajnjeg odredišta žrtava trgovanja ljudima. S obzirom na međunarodni karakter ovog fenomena, činjenica je da je Republika Hrvatska, prije svega, uz Srbiju, Bosnu i Hercegovinu i Sloveniju i dalje važan tranzitni pravac, kojim se koriste krijumčari osoba, opojnih droga, oružja, pa tako i trgovci ljudima.

Analizom otkrivenih i prijavljenih kaznenih djela trgovanja ljudima u Republici Hrvatskoj može se zaključiti da ovaj pojavni oblik kriminaliteta najčešće podrazumijeva trgovanje osobama ženskog spola, mlađe životne dobi (od 11 do 30 godina), s ciljem seksualnog iskorištavanja, a karakterizira ga specifična dinamika počinjenja djela te transnacionalni karakter počinjenja djela.

Tijekom 2013. godine evidentirano je povećanje broja radne eksploatacije mlađih muškaraca, koji su bili eksploatirani na seoskim imanjima, u obrtima u vlasništvu počinitelja i slično, a koji trend se nastavlja i tijekom 2011. godine.

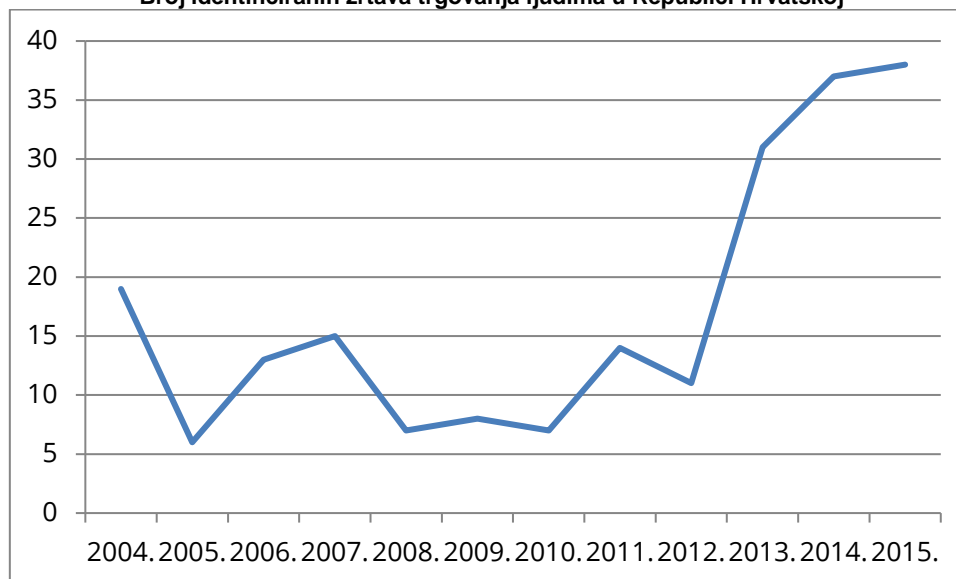
Isto tako, analizom svih dosadašnjih otkrivenih slučajeva trgovanja ljudima u Republici Hrvatskoj uočeni su najčešći pravci kretanja trgovaca ljudima:

- Ukrajina – Srbija – Bosna i Hercegovina – Hrvatska
- Rumunjska – Srbija – Bosna i Hercegovina – Hrvatska
- Srbija - Hrvatska
- Bosna i Hercegovina - Hrvatska
- Hrvatska - Slovenija - Austrija - Švicarska
- Hrvatska - Slovenija - Italija - Francuska - Španjolska.
- Hrvatska - Slovenija – Austrija – Njemačka

Identificirane žrtve u Republici Hrvatskoj uglavnom su državljani Srbije, Bosne i Hercegovine i Rumunjske, ali u znatnoj mjeri i državljani Hrvatske, što posebno dolazi do izražaja u 2013., 2014. i 2015. godini.

Ukupan broj žrtava trgovanja ljudima po državljanstvu:

Državljeni	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Republike Hrvatske	5	3	3	9	4	4	4	13	8	22	33	35
Bosne i Hercegovine	3	1	1	2	2	1	1	1	-	3	3	2
Kameruna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Maroka	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Moldavije	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Rumunjske	3	1	1	-	-	-	1	-	2	4	1	-
Ruske Federacije	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Slovačke	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Srbije	3	-	1	3	1	-	1	-	-	1	-	-
Ukrajine	2	-	3	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Bugarske	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Albanije	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SAD-a	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Makedonije	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Mađarske	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Bez državljanstva	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
UKUPNO	19	6	13	15	7	8	7	14	11	31	37	38

Broj identificiranih žrtava trgovanja ljudima u Republici Hrvatskoj

Identificiranim žrtvama trgovanja ljudima Ministarstvo unutarnjih poslova putem nadležnih ministarstava, [Hrvatskog Crvenog križa](#) i drugih organizacija civilnog društva inicira pružanje adekvatne pomoći i zaštite, odnosno reguliranje statusa boravka u Republici te siguran povratak ukoliko je identificirana žrtva strani državljanin.

Uočeno je da su počinitelji ove vrste kaznenog djela nad žrtvama uspostavili određeni kontrolni mehanizam u vidu jezične i socijalne izoliranosti, oduzimanja osobnih dokumenta ili osiguravanje korištenja krivotvorenih, koriste se brutalnošću, kontinuiranim nasiljem, fizičkim i psihičkim zlostavljanjem, prisiljavanjem na konzumaciju opojnih droga, kako bi ih doveli u stanje potpune nemoći i ovisnosti o počinitelju.

Često u tranzitnoj fazi niti sama žrtva nije svjesna što će joj se dogoditi u zemlji odredišta jer tranzitni stadij u procesu trgovanja ljudima obično još ne sadržava elemente iskorištavanja (radnog, seksualnog i drugo) same žrtve, već njezinu spremnost i izraženu volju za nastavkom putovanja u jednu od zemalja zapadne Europe.

U otkrivenim slučajevima, gdje se Hrvatska pojavljuje kao zemlja izvorišta žrtava trgovanja ljudima identificirani su pravci kretanja prema zemljama zapadne Europe, odnosno prema Španjolskoj, Švicarskoj, Njemačkoj, Italiji i Austriji.

S ciljem suprotstavljanja i suzbijanja ovog oblika organiziranog kriminaliteta s međunarodnim obilježjem, Ministarstvo unutarnjih poslova je u okviru međunarodne policijske suradnje od 2002. godine intenziviralo aktivnosti s [Interpolom](#), [Europolom](#) i [SELEC-om](#). Suradnja je posebno izražena prilikom provođenja međunarodnih policijskih operativnih akcija i u okviru realizacije ciljanih projekata osmišljenih na tematske okosnice trgovanja ljudima.

Službenici Ministarstva unutarnjih poslova prilikom neposrednog identificiranja žrtava [poduzimaju](#) sve mjere i radnje kako bi pronašli počinitelje kaznenog djela trgovanja ljudima, kao i osobe nad kojima je to kazneno djelo izvršeno, bilo da su zatečene u ilegalnoj migraciji, prisilnoj prostituciji ili drugim oblicima seksualnog ili nekog drugog iskorištavanja te im kao žrtvama nastoje odmah osigurati pružanje adekvatne pomoći i zaštite.

MUP-ove aktivnosti

U cilju identifikacije žrtava trgovanja ljudima te pružanja pomoći i zaštite, Ministarstvo unutarnjih poslova RH je u svim dosad detektiranim slučajevima trgovanja ljudima primijenilo Nacionalni program Vlade Republike Hrvatske, kao usvojenu proceduru postupanja, a što podrazumijeva ponajprije iniciranje pomoći i zaštite žrtvama trgovanja ljudima u suradnji s nadležnim ministarstvima te organizacijama civilnog društva, prije svega s "Hrvatskim Crvenim križem", a potom i „Centrom za žene žrtve rata Rosa iz Zagreba“, "[Organizacijom za integritet i prosperitet Split](#)", i drugima.

Kao što je već navedeno, pri Nacionalnom odboru za suzbijanje trgovanja ljudima, osnovano je uže tijelo „Operativni tim“, u čijem se sastavu nalaze i predstavnici MUP-a RH, koji su dužni biti pripravnici za koordinaciju poduzimanja konkretnih aktivnosti prilikom svakog pojedinog slučaja identifikacije žrtava trgovanja ljudima te pružanja pomoći i zaštite. Također, u svim policijskim upravama u RH (20 policijskih uprava) i regionalnim Policijskim nacionalnim uredima za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (4 ureda), određeni su policijski službenici koji se bave suzbijanjem problematike trgovanja ljudima i koji u svakom pojedinom slučaju, neposredno sudjeluju u identifikaciji žrtava i otkrivanju počinitelja ovog oblika organiziranog kriminaliteta.

U slučajevima kada je žrtva trgovanja ljudima dijete ili maloljetna osoba, u cilju žurnog iniciranja pomoći i zaštite, angažiraju se i policijski službenici za maloljetničku delinkvenciju. Pored navedenih policijskih službenika kriminalističke policije, po posebnom programu provedena educirani su policijski službenici granične policije, koji aktivno sudjeluju u otkrivanju ovih kaznenih djela, odnosno žrtava trgovanja ljudima te su nositelji aktivnosti prilikom sigurnog povratka, žrtava trgovanja ljudima kada je riječ o stranim državljanima.

Temeljem dostavljenih podataka zaprimljenih putem SOS telefonskog broja 0800 7799, MUP RH je do sada postupao prema više od 100 zaprimljenih dojava, što je u pojedinim slučajevima rezultiralo otkrivanjem i prijavljivanjem kaznenih djela i identifikacijom žrtava trgovanja ljudima. Osim toga, otkrivena su i prijavljena i druga srodna kaznena djela, kao što su „Prostitucija“, „Prijevara“, „Povreda djetetovih prava“ i „Odavanje službene tajne“ i drugo, te prekršaji iz domene Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira. Međusobni odnos u radu SOS linije MUP RH, Ured za ljudska prava i Centar za žene žrtve rata „Rosa“ iz Zagreba regulirali su Sporazumom o suradnji koji je potpisan 20. siječnja 2010. godine.

U vezi razvijanja međunarodne suradnje, MUP je u kontinuitetu ostvarivao međunarodnu policijsku suradnju s INTERPOL-om, EUROPOL-om i SELEC-om kroz radne skupine za suzbijanje krijumčarenja osoba i trgovanja ljudima, a s ciljem što učinkovitije razmjene informacija te jačanja policijske međunarodne i regionalne suradnje temeljem bilateralnih ugovora.

Nacionalna strategija suzbijanja trgovanja ljudima

Kao primjer aktivnog angažmana Republike Hrvatske u suprotstavljanju organiziranom kriminalitetu međunarodnog karaktera ističe se sustavna provedba nacionalne strategije suzbijanja trgovanja ljudima, u okviru koje je Republika Hrvatska poduzela niz aktivnosti na operativnom, preventivnom, edukativnom i međunarodnom planu. U cilju izgradnje cjelovitog sustava suzbijanja trgovanja ljudima u Republici Hrvatskoj 2002. godine formiran je Nacionalni odbor za suzbijanje trgovanja ljudima. U ime Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske određena su tri člana Nacionalnog odbora za suzbijanje trgovanja ljudima, i to dva predstavnika Uprave kriminalističke policije i jedan predstavnik Uprave za granicu.

Radi učinkovite izgradnje sustava suzbijanja trgovanja ljudima Republika Hrvatska donijela je niz strateških i operativnih dokumenata na području suzbijanja trgovanja ljudima od kojih je potrebno posebno istaknuti Nacionalni plan za suzbijanje trgovanja ljudima iz 2002. godine, Nacionalni program za suzbijanje trgovanja ljudima od 2005. do 2008. godine, s pripadajućim operativnim planovima, Nacionalni plan za suzbijanje trgovanja djecom od 2005. do 2007. godine i Nacionalni plan za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje od 2009. do 2011. godine, Nacionalni plan za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje od 2012. do 2015. godine.

Nakon desetljeća borbe protiv trgovanja ljudima u Republici Hrvatskoj uspostavljen je cjeloviti sustav koji obuhvaća aktivnosti od trenutka identifikacije žrtve trgovanja ljudima sve do njene potpune integracije, odnosno reintegracije u društvo. Unutar sustava suzbijanja trgovanja ljudima uspostavljena je suradnja između nadležnih tijela državne uprave i, organizacija civilnog društva.

Od izuzetne važnosti je konstantna nadogradnja već uspostavljenog sustava te prilagodba novootkrivenih trendova unutar problematike trgovanja ljudima. U prethodnom trogodišnjem razdoblju primjene Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja ljudima od 2012. do 2015. godine, uočeno je da Republika Hrvatska postaje sve više država porijekla i krajnje destinacije za žrtve trgovanja ljudima, a naročito za žrtve iz JI Europe. Također, iako su većina žrtava još uvijek žene i djevojčice primijećen je i porast muškaraca kao žrtava trgovanja ljudima u cilju radnog iskorištavanja. Na navedene trendove nadležne institucije su odgovorile djelovanjem na području učinkovitije identifikacije žrtava trgovanja ljudima.

Završetkom primjene Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja ljudima pristupilo se vrednovanju svega postignutog i ostvarenog. [Nacionalni plan za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje od 2012. do 2015. godine](#) obuhvaća sva područja dosadašnjih nacionalnih dokumenata koji se bave tematikom suzbijanja trgovanja ljudima te je u predložene mjere i aktivnosti ugrađeno iskustvo rada svih nadležnih tijela državne uprave, organizacija civilnog društva, nevladinih i međunarodnih organizacija.

[Nacionalni plan za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje od 2012. do 2015.](#) usvojen je u veljači 2012. te posebnu pozornost posvećuje daljnjem jačanju suradnje u kaznenim postupcima u slučajevima trgovanja ljudima između Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Ministarstva unutarnjih poslova, unaprjeđivanju metoda identifikacije žrtava trgovanja ljudima te osiguravanju najboljeg interesa žrtava trgovanja ljudima.

Područja koje obuhvaća Nacionalni plan za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje od 2012. do 2015. godine su:

- Normativni okvir
- Identifikacija žrtava trgovanja ljudima
- Otkrivanje, procesuiranje i sankcioniranje počinitelja kaznenog djela trgovanja ljudima
- Pomoć i zaštita žrtava trgovanja ljudima
- Prevencija
- Obrazovanje
- Međunarodna suradnja
- Koordinacija aktivnosti.

Kako zakon može zaštititi žrtve trgovanja ljudima?

Jedan od nužnih preduvjeta za uspješnu borbu protiv trgovanja ljudima je stvaranje odgovarajućeg zakonodavnog okvira za progon počinitelja kaznenog djela trgovanja ljudima te za pružanje pomoći i zaštite žrtvama.

U Republici Hrvatskoj stvoreni su odgovarajući zakonski okviri koji prate problematiku trgovanja ljudima:

- Kazneni zakon (NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15)
- Zakon o kaznenom postupku (NN 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14)
- Zakon o USKOK-u (NN 76/09, 116/10, 145/10, 57/11, 136/12, 148/13)
- Zakon o sudovima za mladež (NN 84/11, 143/12, 148/13, 56/15)
- Zakon o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela (NN 151/03, 110/07, 45/11, 143/12)
- Zakon o zaštiti svjedoka (NN 163/03, 18/11)
- Zakon o strancima (NN 130/11, 74/13)
- Zakon o međunarodnoj i privremenoj zaštiti (NN/70/15)
- Zakon o sprečavanju pranja novca i financiranju terorizma (NN 87/08, 25/12)
- Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima (NN 178/04)
- Zakon o novčanoj naknadi žrtvama kaznenih djela (NN 80/08, 27/11)

Članak 105. Kaznenog zakona "Ropstvo" glasi:

"Tko kršeći pravila međunarodnog prava stavi drugog u ropски ili njemu sličan odnos ili ga drži u takvom odnosu, kupi, proda, preda ili posreduje u kupnji, prodaji ili predaji takve osobe ili potiče drugog da proda svoju slobodu ili slobodu osobe koju uzdržava ili se o njoj brine, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Tko prevozi ljude koji se nalaze u ropskom ili njemu sličnom odnosu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Tko djelo iz stavka 1. i 2. počini prema djetetu, kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina."

Članak 106. Kaznenog zakona "Trgovanja ljudima" glasi:

"Tko uporabom sile ili prijetnje, obmanom, prijevaram, otmicom, zlouporabom ovlasti ili teškog položaja ili odnosa ovisnosti, davanjem ili primanjem novčane naknade ili druge koristi radi dobivanja pristanka osobe koja ima nadzor nad drugom osobom, ili na drugi način vrbuje, preveze, prevede, skriva ili prima osobu ili razmjenjuje ili prenosi nadzor nad osobom radi iskorištavanja njezinog rada putem prisilnog rada ili služenja, uspostavom ropstva ili njemu sličnog odnosa, ili radi njezinog iskorištavanja za prostituciju ili druge oblike spolnog iskorištavanja uključujući i pornografiju ili za sklapanje nedozvoljenog ili prisilnog braka, ili radi uzimanja dijelova njezinog tijela, ili radi njezinog korištenja u oružanim sukobima ili radi činjenja protupravne radnje, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko vrbuje, preveze, prevede, skriva ili prima dijete, ili razmjenjuje ili prenosi nadzor nad djetetom radi iskorištavanja njegovog rada putem prisilnog rada ili služenja, uspostavom ropstva ili njemu sličnog odnosa, ili radi njegovog iskorištavanja za prostituciju ili druge oblike spolnog iskorištavanja uključujući i pornografiju ili za sklapanje nedozvoljenog ili prisilnog braka ili za nezakonito posvojenje, ili radi uzimanja dijelova njegovog tijela, ili radi njegovog korištenja u oružanim sukobima.

Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno prema djetetu, ili je kazneno djelo iz stavka 1. ili 2. ovoga članka počinila službena osoba u obavljanju svoje službe, ili je počinjeno u odnosu na veći broj osoba, ili je svjesno doveden u opasnost život jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko znajući da je osoba žrtva trgovanja ljudima koristi njezine usluge koje su rezultat jednog od oblika njezinog iskorištavanja navedenog u stavku 1. i 2. ovoga članka.

Tko s ciljem omogućavanja počinjenja djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka zadrži, oduzme, sakrije, ošteti ili uništi putnu ispravu ili ispravu o dokazivanju identiteta druge osobe, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 5. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Pristanak na iskorištavanje same osobe na čiju štetu je trgovanje ljudima počinjeno bez utjecaja je na postojanje tog kaznenog djela."

Članak 107. Kaznenog zakona "Trgovanje dijelovima ljudskog tijela i ljudskim zamecima" glasi:

"Tko nabavi, posjeduje, prevozi, prenosi, čuva, primi ili presadi ljudski organ, tkivo, stanicu, zametak ili fetus ako je znao ili morao i mogao znati da potiču od osobe koja je žrtva trgovine ljudima radi uzimanja dijelova tijela iz članka 106. ovoga Zakona, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Tko uporabom sile ili prijetnje, obmanom, prijevarom, otmicom, zlouporabom ovlasti ili teškog položaja ili odnosa ovisnosti nabavi, posjeduje, prevozi, prenosi, čuva ili primi ljudski organ, tkivo, stanicu, zametak, fetus ili mrtvo tijelo radi uzimanja dijelova tijela, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Tko dajući novčanu naknadu ili drugu usporedivu korist nabavi ljudski organ, tkivo, stanicu, zametak, fetus ili mrtvo tijelo, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Kaznom iz stavka 3. ovoga članka kaznit će se tko radi zarade navede drugog ili mu pomogne dati vlastiti organ, tkivo, stanicu, zametak ili fetus za novčanu naknadu ili drugu korist.

Tko izvadi ili presadi ljudski organ, tkivo, stanicu, zametak ili fetus ako je znao ili je morao i mogao znati da je za njega darivatelj dobio novčanu naknadu ili drugu korist, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Kaznom iz stavka 5. ovoga članka kaznit će se tko oglašava potrebu ili dostupnost ljudskog organa, tkiva, stanice, zametka, fetusa ili mrtvog tijela radi ponude ili traženja novčane naknade ili druge koristi."

Republika Hrvatska danas ima čvrsti pravni okvir za progon počinitelja kaznenog djela trgovanja ljudima, iako se i prije stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona trgovanje ljudima moglo podvesti pod kazneno djelo uspostave ropstva i prijevoz robova te drugih kaznenih djela koja pravno uređuju navedenu problematiku.

Izmjenama Zakona o kaznenom postupku i Zakona o sudovima za mladež (NN 84/11, 143/12, 148/13, 56/15) izgrađene su normativne pretpostavke za ostvarivanje širih prava žrtava i zaštitu ugroženih svjedoka, pa tako i žrtava trgovanja ljudima. U slučaju kada su žrtve maloljetne, Zakonom o sudovima za mladež propisani su oblici zaštite tijekom kaznenog postupka pred sudom, naročito od sekundarne viktimizacije. Također su u sklopu Županijskog suda u Zadru, županijskim sudovima u Osijeku, Vukovaru, Rijeci, Sisku i Splitu, pri zagrebačkom Županijskom i Općinskom kaznenom sudu, te pri Prekršajnom sudu u Zagrebu osnovani Odjeli za podršku žrtvama i svjedocima, s ciljem pripreme žrtava za ono što ih čeka tijekom postupka te ubrzanja i zaključivanja sudskih postupaka.

Zakonom o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela omogućeno je kažnjavanje onih pravnih osoba (ugostiteljski objekti, turističke agencije i sl.), koje se organizirano bave kriminalnom djelatnošću, između ostaloga i trgovanjem ljudima. Sukladno navedenom Zakonu, pravnim i odgovornim osobama za kaznena djela trgovanja ljudima mogu se izreći kazne, uvjetne osude i sigurnosne mjere.

Zakonom o zaštiti svjedoka uređuju se uvjeti i postupci za pružanje raznih oblika zaštite ugroženim svjedocima i njima bliskim osobama. Navedenim zakonom omogućena je izvan procesna zaštita osoba, koje kao svjedoci sudjeluju u kaznenom postupku i svojim iskazima omogućuju sankcioniranje organiziranog kriminala, pa i trgovanja ljudima.

Zakon o strancima i provedbeni Pravilnici dali su mogućnost odobravanja privremenog boravka žrtvama trgovanja ljudima.

Sukladno važećem Zakonu o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, USKOK je, između ostalog, nadležan za obavljanje poslova državnog odvjetništva u predmetima kaznenih djela zločinačkog udruženja i za počinjenje kaznenih djela u sastavu zločinačkog udruženja iz članka 328. i 329. Kaznenog zakona, uključujući pri tom i kazneno djelo „Trgovanje ljudima“ iz čl. 106. Kaznenog zakona i „Ropstvo“ iz čl. 105. Kaznenog zakona u slučaju ako je počinjeno u sastavu zločinačkog udruženja. Kao nastavak harmonizacije rada policije s Državnim odvjetništvom, ponajprije USKOK-om, 2008. godine osnovan je Policijski nacionalni ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta u čijoj je nadležnosti i suzbijanje trgovanja ljudima.

Telefonski brojevi za pomoć žrtvama trgovanja ljudima

Hrvatska

POLICIJA

192

SOS telefon

0800 7799

Inozemstvo

Slovenija

Veleposlanstvo Ljubljana, Gruberjevo nabrežje 6, (386) 1/425 6220

IOM Ljubljana, Trdinova 7, (386) 1/434 7351

SOS KLJUČ, Ljubljana (386) 31/613 000

Italija

Veleposlanstvo Rim, Via Luigi Bodio 74/76, (39) 06/3630 7650

IOM Rim, Via Nomentana 62, (39) 06/4423 1428

SOS Italija, 0800 290 290

Austrija

Veleposlanstvo Beč, Hauberggasse 10, (43) 1/480 2083

IOM Beč, Nibelungengasse 13/4, (43) 1/585 3322

SOS LEFO, Beč, (43) 1/ 796 9298

Njemačka

Veleposlanstvo Bonn, Rolandstraße 52, (49) 228/9529 233

IOM Bonn, Koblenzer Straße 99 , (49) 228/820 940
SOS ZAPO, Berlin, (49) 30/6140 2409

Francuska

Veleposlanstvo Pariz, 39, avenue Georges Mandel, (33) 1/5370 0280
IOM Pariz, 6 Passage Tenaille, (33) 1/4044 0691
SOS ALC, Nica, (33) 4/9337 1209

Belgija

Veleposlanstvo Bruxelles, Avenue Louise 425, (32) 2/644 6510
IOM Bruxelles, 40 rue Montoyer, (32) 2/282 4560
SOS PAGASA, Bruxelles, (32) 2/511 6464

Nizozemska

Veleposlanstvo Den Haag, Amalstraat 16, (31) 70/363 3014
IOM Den Haag, Badhuisweg 11, (31) 70/318 1500
SOS STV, Utrecht, (31) 30/271 6044

Velika Britanija

Veleposlanstvo London, 21 Conway Street, (44) 20/7387 2022
IOM London, 26 Westminster Palace Gardens, (44) 20/233 0001
SOS CHANGE, London, (44) 171/430 0692

Španjolska

Veleposlanstvo Madrid, Calle Claudio Coello 78/2, (34) 91/577 6881
IOM Madrid, c/ San Bernardo, 99 bis Bajo A, (34) 91/445 7116
SOS PROYECTO ESPERANZA, Madrid, (34) 91/386 0643

Srbija

Veleposlanstvo Beograd, Kneza Miloša 62, (381) 11/361 0535
IOM Beograd, Aleksandra Stambolijskog 13, (381) 11/661 450
ASTRA, Beograd, (381) 11/334 7817

Crna Gora

SOS Podgorica, Vaka Djurovića 122, (381) 81/612 859
CRNOGORSKI ŽENSKI LOBI, Podgorica, (381) 81/232 232

Bosna i Hercegovina

Veleposlanstvo Sarajevo, Mehmeda Spahe 16, (387) 33/444 330
IOM Sarajevo, Vilsonovo šetalište 10, (387) 33/648 137
SOS LA STRADA, Mostar, (387) 36/580 929

Korisni linkovi

- Ured za ljudska prava
- Vijesti - Trgovanje ljudima
- Plakat
- Protokol za identifikaciju, pomoć i zaštitu žrtava trgovanja ljudima
- Protokol o integraciji/reintegraciji žrtava trgovanja ljudima
- Protokol o postupanju pri dobrovoljnom povratku žrtava trgovanja ljudima

Grafički materijali

